

Nr 442

Av herr Larsson, Sigfrid, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 158 den 9 april 1958 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. föreslås uppflyttning av vissa tjänster inom fångvården.

I ett till Konungen den 24 juni 1954 avgivet utlåtande över en framställning från Sveriges arbetsledareförbund om inplacering av fångvårdens yrkesmästare i den då gällande tjänsteförteckningen m. m. föreslog fångvårdsstyrelsen, att överkonstapel, om han vore ensam ansvarig för jordbruksdriften vid koloni, skulle placeras i dåvarande 18 lönegraden. Förslaget föranledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd men upprepades i fångvårdsstyrelsens petita för budgetåret 1957/58. I Kungl. Maj:ts proposition nr 120 den 15 mars 1957 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. föreslogs för överkonstapelstjänsterna vid fångvårdens jordbruk oförändrad lönegradsplacering (lönegrad A 9, förutvarande 14 lönegraden). Tjänstebemanningen föreslogs däremot ändrad till förste förman.

I motion i första kammaren, nr 481 år 1957, i anledning av nämnda Kungl. Maj:ts proposition hemställde herr Sigfrid Larsson, att riksdagen måtte besluta, att överkonstaplarna vid fångvårdens jordbruksdrift vid fångkolonierna Sörbyn, Åby, Mäshult, Smälteryd, Ollestad, Lingatan, Skogsgård, Ödevata, Singeshult och Orretorp samt överkonstapelstjänsten vid fångkolonien Tygelsjö måtte erhålla placering såsom jordbruksföreståndare (10), respektive trädgårdsmästare (1) i lönegrad A 11. Till stöd för sin hemställan anförde motionären bland annat följande.

Fångvårdens jordbruk har under senare år undergått en fortlöpande rationalisering i takt med utvecklingen inom enskild jordbruksdrift. Denna rationaliseringsprocess har medfört ökade krav på driftsledarna beträffande såväl utbildning och praktik som arbetsledaregenskaper. Det ökade kravet på driftsledarna framfördes på sin tid av professor emeritus L. Nannesson vid den översyn av fångvårdens jordbruksdrift, som han år 1947 i egenkap av sakkunnig verkställde åt statens organisationsnämnd. Nämnden hade genom beslut av Kungl. Maj:t den 30 juni 1947 erhållit i uppdrag att i anslutning till en organisationsundersökning vid fångvårdsanstalterna jämväl verkställa en sådan översyn. Den riktiga anpassningen till föreliggande tekniska och ekonomiska förhållanden vore, framhöll Nannesson, en nödvändig förutsättning för att bästa möjliga resultat skulle uppnås. En sådan anpassning kunde icke centraldirigeras utan måste utformas av ve-

derbörande driftsledare. Att dessa vore väl kvalificerade skulle helt visst också vara av stor betydelse ur ekonomisk synpunkt. Vid ledigförklarandet av tjänst som överkonstapel i jordbruket uppställs följande krav. Sökande skall ha genomgått lantbruksskola (helst tvåårig), ha väl vitsordad praktik i jordbruk och erfarenhet som arbetsledare (lantbruksbefäl) samt ha intresse och fallenhet för fångvårdsarbete. Sökande till överkonstapeltjänsten vid kolonien Tygelsjö skall i stället ha genomgått trädgårdsskola och ha motsvarande praktik i trädgårdsskötsel. Den föreslagna oförändrade lönegradsplaceringen för överkonstaplarna i jordbruket (gamla lönegraden 14, nya lönegraden 9), vilka i fråga om krav på utbildning, yrkeskunnighet och arbetsledaregenskaper samt beträffande självständig tjänsteutövning och ansvar kan jämföras med de högst placerade yrkesmästarna, måste uppfattas som stötande och orättvis. En inplacering av ifrågavarande tjänster vid kolonier med jordbruk i åtminstone den nya 11 lönegraden såsom jordbruksföreståndare (trädgårdsmästare) är fullt berättigad. Att så ej skett torde sammanhånga med att denna lilla grupp av befattningshavare haft ringa möjlighet att vid de centrala löneförhandlingarna få sina välmotiverade anspråk på löneförbättring tillgodosedda. Det må framhållas, att tjänsterna som jordbruksföreståndare och trädgårdsmästare vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården är upptagna i den nya 12 lönegraden.

Statsutskottet avstyrkte motionsyrkandet. Utskottet anförde i sitt utlåtande (nr 90) bland annat följande.

Enligt vad utskottet inhämtat, har frågan om löneställningen för överkonstaplarna i jordbruksdriften ansetts icke äga sådant samband med den speciella frågan om löneställningen för befattningshavarna i verkstadsdriften, att förslag om förhöjd lönegradsplacering för den förra kategorien ansetts böra framställas i detta sammanhang. Då utskottet finner tillräckliga skäl inte föreligga för avsteg från förhandlingsöverenskommelsen på denna punkt, får utskottet avstyrka ifrågavarande motionsyrkande.

Gemensam reservation anfördes av ett flertal utskottsledamöter. Reservationen hade följande lydelse.

Enligt utskottets mening har i motionen anförts vägande skäl för en förbättrad löneplacering för de ifrågavarande överkonstaplarna vid fångvårdens jordbruksdrift. Med hänsyn härtill anser utskottet — som inte i detta sammanhang finner sig kunna taga definitiv ståndpunkt till frågan om lönegraden och antalet ifrågakommande tjänster — motiverat, att ifrågavarande spörsmål snarast möjligt upptages till förnyad prövning genom Kungl. Maj:ts försorg.

Riksdagens båda kamrar biföll statsutskottets hemställan, att motionen icke måtte av riksdagen bifallas — i första kammaren med 81 röster mot 55 och i andra kammaren med 116 röster mot 100.

Fångvårdsstyrelsen har i sina petita för budgetåret 1958/59 upprepat sin hemställan om uppflyttning av ifrågavarande 11 förste förmanstjänster i lönegrad A 9 till lönegrad A 11 och därvid anført bl. a. följande.

Då de krav, som måste ställas på ifrågavarande driftsledare i fråga om utbildning, yrkeskunnighet och arbetsledaregenskaper samt beträffande självständig tjänsteutövning och ansvar, är fullt jämförbara med de krav, som ställs på yrkesmästarna i högre lönegrader inom fångvårdens verk-

stadsdrift, finner styrelsen ofrånkomligt, att de elva förste förmän det här är fråga om blir placerade i lägst lönegraden A 11.

Fångvårdsstyrelsens hemställan om uppflyttning av ifrågavarande 11 förste förmän har emellertid icke föranlett anmälan av föredragande departementschefen till det statsrådsprotokoll, som av Kungl. Maj:t åberopas vid framläggandet av förutnämnda proposition till årets riksdag angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m.

Från fångvårdsstyrelsen har inhämtats att ifrågavarande 11 förste förmän, som på respektive kolonier svarar för jordbruksdriften (10) eller trädgårdsdriften (1), samtliga har sig underställda som lagarbetsledare förste förmän i samma lönegrad A 9. I koloniernas verkstadsdrift är däremot överallt i de verkstäder, som har mer än en arbetsledare, den av dessa, som svarar för driften, inplacerad i lönegraderna A 11 eller A 12. Denna skillnad i löneställning mellan den som vid fångvårdens kolonier har sin verksamhet i verkstadsdriften och den som har sin verksamhet i jordbruksdriften kan icke tolkas på annat sätt än som en nedvärdering av jordbruksarbete, eftersom kraven på driftsledarna i jordbruket är fullt jämförbara med de krav, som ställes på ledarna av verkstadsdriften.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att de 11 tjänsterna såsom förste förmän vid fångvårdens jordbruksdrift måtte erhålla placering såsom jordbruksföreståndare (10), respektive trädgårdsmästare (1) i lönegrad A 11.

Stockholm den 25 april 1958

Sigfrid Larsson

Ivar Persson

Georg Carlsson

Ivar Johansson

T. Wolgast

Gärda Svenson

Mysinge

Alvar Andersson

Torsten Andersson

Sven E. Sundin